

את הספור הזה מתחילים מהסוף
אני עם נוסעים הגיעה לחוף
אנשים עיפים בארץ חדשה
עומדים מול שער גדול ומסתכלים בו בשתיקה
אנשים מקצה הזמן, מקצה האור והחיים
בבגדים עבים בצעדים כבדים
שום דבר לא היה כמו בהבטחות
הבטיחו ארץ חמה היו רוחות וסערות
הגג עף בחורף, הרצפה מלאה סירים
הכל ספוג במים שמכות הפוך מפולין
כלם מתייפחים אבל אני כבר ישנה
כמו נסיכה אמיתית - ישנה עם מטריה

מישהו אומר - "הגענו"

מישהו אומר - "אולי"

מישהו צועק - "מצאנו"

לוחשים לו "הלואי"

מישהו קורא - "בינתיים"

צועקים לו - "עד מתי"

לעולם כבר לא נדע

מי נכנס ומי יצא

מי עבר ומי נשאר

בשרליה, שרליה...

"קול ציון לגולה" כל שעה שפה אחרת

הרדיו מנגן, יושבים כמו גולים במחנה

כמו ליד התנור יושבים, מתחממים

מבינים כל מלה, שרים את השירים

ובבקר חוזרים אל השפה החדשה

שוברת שנים אדישה וקשה

כל התכניות נהפכו לחלומות

מחליפים מקצוע, מחליפים את השמות

מחליפים זכרונות מקשטים את העבר
שם כלם נסיכים היו וזה מה שנשאר
היה פסנתר בכל חדר ארוות סוסים בחצר
כל מלה היא אמת, אמת פחות או יותר..
שרליה, שרליה...

ישוב הרדיו מדבר "מדור חפוש קרובים"
רשימות ארפות שמות כתובות ומספרים
מי שהחליף את השם בעצם קבר ותר
אינו מקשיב לתכנית אין בו כל יותר
ובינתיים אבי קנה לו מצלמה
"פוטו חמש דקות" - תמונות לתעודה
תעודת עולה, תעודת זהות, פנקס חבר,
אין שפה, אין פרנסה, יש תעודה קבר נסתדר
ובקיץ החם מוציאים את הפסאות
מרקז הסברה מביא סרטים והרצאות
אקורדיון מנגן מלון איזו זמרת
'עגלה עם סוסה', 'אוי אוי' כנרת כנרת'
שרליה, שרליה...

מטה מתקפלת, שלחן מתקפל
ובערב שבת אנחנו יוצאים לטייל
חלצות לבנות נעלים מבקיות
הולכים לטייל אבל אין פה מה לראות
שורות של צריפים, כמה עצים וגדר
חזרים במתינות, הרי אין מה למהר
את הספור הזה מתחילים מהסוף
ספור על אניה שהגיעה אל החוף
על מחנה מעבר ועל תחנה סופית
ועל הבולגרית, הפולנית, היידיש, העברית,
ועל מקום אפר ללא צבע ללא נוף
ועל התחלה, התחלה שאין לה סוף
מישהו אומר - "הגענו"...

שער העלייה היה יישוב קליטה ומחנה עולים במערב חיפה, ששימש כמחנה מעבר מרכזי לעולים שהגיעו לנמל חיפה בעלייה ההמונית שהחלה מיד לאחר קום מדינת ישראל. המקום שימש כמחנה הקליטה הגדול ביותר של עולים לישראל. ב-18 החודשים הראשונים לפעולתו עברו במחנה כ-200,000 עולים. תהליך המיון במחנה נועד להיות בן חמישה ימים, שלאחריהם יצא העולה כאזרח ישראל, חבר בקופת חולים ובהסתדרות, ולעיתים אף הפניה למקום עבודה. למרות זאת, לרוב שהו העולים במחנה 10 ימים ויותר והיו עולים ששהו במחנה זמן רב יותר מסיבות שונות, למשל עקב סירובם של העולים לעזוב את המחנה או בשל קשיי קליטה. העובדים במחנה חויבו לדבר עברית, וזכו לצורך זה בהכשרה מיוחדת בקורסים ייעודיים. יותר מ-40 מוסדות טיפלו בקליטת העולים במחנה, שנוהל בידי יהודה וייסברגר. כ-62 אחוז מהעולים בעלייה ההמונית עברו במחנה שער העלייה. המחנה המשיך לפעול גם לאחר תום העלייה ההמונית, ובדצמבר 1953 שהו בו כ-1,000 עולים. בתחילת שנת 1962 נסגר המחנה והעולים האחרונים ששהו בו הועברו לטיפול עיריית חיפה.

הזמרת חוה אלברשטיין גדלה במקום וכתבה עליו שיר בשם "שרליה", כשם המקום שהיה שגור בפי העולים שלא הבינו עברית ולא ידעו לבטא אותו היטב.

שאלות:

1. בקשה לקרוא את השיר ואת הטקסט
2. על אילו עולים מסופר בשיר? מאיזה מדינות?
3. בבקשה לכתוב (עמוד אחד) על הדומה והשונה בחוויות העלייה שמתוארות בשלושת השירים שלמדנו: "תקציר שיחה" מאץ ארז ביטון, "מתחת לפני האדמה" מאת אלי אליהו, ו"שרליה" מאת חווה אלברשטיין.